

Nåd vare med er och frid ifrån Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Tema för fjärde söndagen efter trettondagen är *Jesus hjälper i nöd och fara*. Predikotexten är evangelietexten för årgång 3, från Matt 14:22–33:

22 Strax därefter befallde han lärjungarna att stiga i båten och fara i förväg över till andra sidan sjön, medan han själv sände i väg folket. 23 När han hade skickat i väg dem, gick han upp på berget för att få vara sig själv och be.

När det blev kväll var han ensam där. 24 Båten var redan långt från land och hårt ansatt av vågorna, eftersom de hade motvind. 25 Mot slutet av natten kom Jesus till dem, gående på sjön. 26 När lärjungarna fick se honom gå på sjön, blev de förskräckta och sade: "Det är ett spöke!" Och de skrek av rädsla. 27 Men genast sade Jesus till dem: "Var lugna! Det Är Jag. Var inte rädda."

28 Petrus svarade: "Herre, om det är du, så befall mig att komma till dig på vattnet." 29 Han sade: "Kom!" Petrus steg ur båten och gick på vattnet fram till Jesus. 30 Men när han såg hur stark vinden var, blev han rädd. Han började sjunka och ropade: "Herre, rädda mig!" 31 Genast räckte Jesus ut handen och grep tag i honom och sade: "Så lite tro du har! Varför tvivlade du?" 32 De steg i båten och vinden lade sig. 33 Och de som var i båten tillbad honom och sade: "Du är verkligen Guds Son!"

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Hur skulle du reagera, om du var ute i en båt mitt i natten, då det är helt mörkt, du kämpar och ror mot vågorna, och så plötsligt ser du en gestalt en bit från båten, ute på djupt vatten? Om du dessutom ser att det är en god vän som går på vattnet, skulle du inte tro att det är ett spöke? Du ska nog ha en tro på att din vän är något mer än en vanlig människa för att be att få komma ut till honom, och göra likadant, gå på vattnet!

Så gjorde i alla fall Petrus. Och det som hände var nog något alldeles annat än vi upplever till vardags. Vi får en hel del att tänka på genom den här berättelsen.

Händelsen inträffar strax efter bespisningsundret, då Jesus mättade fem tusen män med fem bröd och två fiskar. Enligt Joh 6:4 är det strax före påsk, ett år före hans lidande och död. Parallelltexter finns i Mark 6:45ff, Joh 6:16ff. Det här är enda stället där det berättas om Petrus. De andra berättar bara hur Jesus går på vattnet. Markus kommenterar att de inte hade förstått detta med bröden, för deras hjärtan var hårda. Det ger oss en antydning om varför Jesus gör som han gör.

Om vi analyserar texten ser vi sju element, och vi ska fästa särskild vikt vid några av dem:

1. Jesus sänder iväg sina lärjungar och folket.
2. Jesus är ensam i bön under natten.
3. Lärjungarna ansätts av stormen.
4. Jesus går på vattnet och lugnar lärjungarna.
5. Jesus befäller Petrus att komma till sig på vattnet.
6. Jesus tillrättavisar Petrus för bristande tro då han börjar se sig omkring och sjunker.
7. Lärjungarnas beaktelse.

Jesus ensam i bön

Platsen där det hände låg på andra sidan sjön, bortom Betsaida som ligger på norra stranden av Gennesarets sjö. De hade kommit med båt, det var vanligen enklare än att gå landvägen. Jesus hade hört om Johannes Döparens död. Avsikten var att få vara ensamma. Men båten hade blivit upptäckt och mycket folk hade följt dem. Efter en hel dags verksamhet, då Jesus botade sjuka som fördes till honom, gjorde Jesus brödundret. Sedan kommer vi till vår text.

Nu hände ännu ett under, där Jesus skulle visa sin kraft. Men han behövde själv samla kraft i bön, sedan han hade sänt iväg folket i trygghet inför natten. Han behöver verkligen vara ensam med sin Far. Därför skickar han hem lärjungarna med båten.

Lägg märke till att han är ensam och ber från kvällen under flera timmar. Han är ju Gud – varför behöver han be? Jo, han är en sann

människa, som frivilligt har avstått från sin extraordinära kraft för egen del och som har mänsklig svaghet precis som vi andra. Har inte vi mycket större orsak att ägna oss åt bön? Och hur mycket tid sätter vi av för bön i ensamhet?

Bibeln talar om olika sätt att be. Paulus skriver i Ef 6:18:

Gör detta under ständig åkallan och bön och bed alltid i Anden. Vaka därför och håll ut i bön för alla de heliga.

Att alltid be i Anden betyder att vi mitt i vår vardagssyssla lever i samverkan med Anden. Det kan vara ordlösa böner, bönesuckar som vi sänder från hjärtat när vi har svåra arbetsuppgifter framför oss, när vi är ute i trafiken eller när vi frestas till hårda ord i vår familj eller bland andra människor. Men när Paulus talar om att hålla ut i bön för alla de heliga tänker han också på böner där vi nämner varandra vid namn och ber om Guds välsignelse och beskydd, om hälsa och välgång inte bara för våra närmaste utan också för konkurrenter och ovänner. Det brukar vi kalla för bön.

Det är paradoxalt med bönen, att den ger mera kraft än den tar tid av oss. Det hade Martin Luther förstått, för han sa att han är tvungen att be extra mycket när han är hårt stressad av arbete. Det är precis det vi ser av Jesu exempel. Och att Jesus bad så här ivrigt under natten är inte bara ett exempel för oss, utan det gav också kraft.

Bönen är en oerhörd välsignelse. Därför ska vi rannsaka oss i fråga om vårt böneliv och be Gud ge oss en rätt prioritering av vår tid. Om Bibeln konstaterar att lärjungarnas hjärtan var hårda, måste vi desto mer bekänna att våra hjärtan är hårda, när vi tänker på vårt eget böneliv. Vi får gå till bödens Mästare och be honom om bödens ande så att den kraft han vill ge oss ska bli verklighet också för oss, och därmed också bli dem till välsignelse som vi ber för.

Undret då Jesus går på vattnet

Efter kl 3 på morgonen, då det ännu var helt mörkt, kämpade lärjungarna med båten. Vin-

den hade hindrat dem att ro i land. Varför sänder Jesus iväg dem och låter dem arbeta så hårt hela natten med att ro, och inte komma någon vart?

Vi får åter gå till Markus förklaring: Deras hjärtan var hårda. De måste inse kontrasten mellan att tro på sig själv och sina egna kraftresurser och på att vänta kraften från Gud. Jesus samlade sina krafter i bön, medan lärjungarna kämpade i sin egen förmenta kraft mot fördärvsmakterna. Tänk att de inte hade insett vad Jesus kunde ge för kraft, trots att de hade bevittnat brödundret! Men tänk hur det är med oss: fast vi har Bibelns hela uppenbarelse om Guds kraft och nåd, försöker vi ändå kämpa på med vår egen kraft och har så svårt att fatta vilken mäktig Gud vi har!

Jesus kom gående på vattnet. Markus skriver att han just skulle gå förbi dem. Lärjungarna skrek till, för de trodde att de såg ett spöke. Det var ju mörkt, och de såg en gestalt som gick *på vattnet*. Det är ju omöjligt för en levande varelse!

Det finns funderingar bland bibelförnekare som menar att det måste ha funnits ett osynligt rev eller ett antal stenar som låg precis under vattenytan, och Jesus skulle ha känt till dem, men inte lärjungarna. Det här är ju helt löjligt. Skulle inte yrkesvana fiskare ha vetat var det fanns grund i deras eget fiskevatten, om sådana fanns?

Vi kan också fråga: vilket är svårare: att gå på vattnet än att mätta fem tusen män med fem bröd och två fiskar? Svaret är naturligtvis att det är precis lika omöjligt för människan. Det är möjligt bara för Gud. Jesus visar sin gudomlighet glimtvis, och däremellan låter han sig vara svag precis som alla andra människor. Det är inte lätt att förstå, och det var minsann inte lätt för hans lärjungar.

Markus och Johannes berättar nu att Jesus steg i båten. Markus berättar att sjön blev alldeles lugn. Johannes nämner ännu ett under: de var genast framme på andra sidan. Oss sömniga människor emellan kommer en stilla undran: när sov Jesus egentligen?

Johannes brukar normalt inte återge sådana händelser som synoptikerna redan har berättat. Han gör ett undantag både med brödund-

ret och händelsen då Jesus går på vattnet. Det gör han antagligen för att han vill låta händelserna utgöra bakgrund till det som han ska undervisa om nästa dag: att Jesus är livets bröd. Han talar om Guds gärning i kontrast mot människans egen gärning. Han påminner om hur Gud gav manna i öknen och hur han nu ger ett annat bröd, ett bröd som ger världen liv. Och här kommer han in på det verkliga syftet med hans verksamhet, det som är Guds vilja: att de som Gud har gett honom ska uppstå på den yttersta dagen.

Det här är också den djupa betydelsen i berättelsen om hur Jesus går på vattnet. Vad hade lärjungarna gjort? De hade kämpat mot vinden hela natten. De kom ingen vart. Vad hade Jesus gjort? Han hade bett. Och nu visade han sin överhöghet över världens makter. Det som människor inte kan, det kan Gud. Gud kunde låta honom övervinna naturens krafter, både genom att låta honom gå på vattnet och sedan genom att stilla vinden och låta båten komma i land på en gång.

Det är inte människans kraft som uträttar något. Vi kan ingenting utan Guds kraft. Därför ska vi först söka Gud, eller som Jesus säger i bergspredikan: *Sök först Guds rike och hans rättfärdighet*. Därför har Jesus gett oss ett föredöme i hur vi söker Guds kraft: i bönen och tron på honom som förmår allt.

Det här är en förberedande undervisning för det som ett år senare skulle bli Jesu verkliga gärning för oss människor. Jesus skulle göra det som ingen människa kan göra. Vi kan inte sona vår syndaskuld. Vi kan inte bli saliga genom det vi själva gör. Men det som var omöjligt för människor, det gjorde Gud, då han sände Jesus för att bli vår ställföreträdare, låta honom dö i vårt ställe för att ta bort vår synd. Han tog bort världens synd. Jesus kunde gå på vattnet, men framför allt kunde han besegra djävulen, som var representerad av vinden och vågorna. På samma sätt kunde han också segra över djävulen när han lät sig spikas på korset och till synes bli tillintetgjord. Men han vann. Och därför är var och en som tror på honom salig. Utan någon egen kraft, helt av nåd.

Petrus tro och otro

Petrus tyckte det var spännande och ville försöka gå på vattnet. Han vågade inte göra det på eget bevåg. Det var helt rätt. Han bad Jesus ge honom en befallning att komma:

Herre, om det är du, så befall att jag skall komma till dig på vattnet.

Jesus befallde, och Petrus vågade stiga ut mot alla naturlagar. Det var på Jesu ord han gick. Det var en rätt tro. Tron stiger inte ut i det okända, som om vi skulle hoppa ut från ett högt torn utan skyddsutrustning, eller stiga ut genom en dörr ut i mörkret utan att veta om det finns någon trappa där utanför. När Jesus har gett sitt ord då vet vi att det finns något som håller. Därför gick Petrus. Han hade Jesu ord på att det håller.

Men när han flyttade blicken från Jesus till vågorna började han sjunka. Om tron tappar fästet är den ingen tro. Det håller inte att se på naturens krafter eller på oss själva. Utanför Jesus gäller de vanliga naturlagarna, och då håller inte vattenytan att gå på. Petrus blev rädd och började sjunka. Och nu var det dags att ropa på Jesus igen.

Jesus tillrättavisade honom för hans svaga tro. Hans tvivel kom av att han såg bort från Jesus.

Det är precis likadant för oss. Så länge vi ser på Jesus är det lugnt. Börjar vi se på alla faror som finns runt omkring oss, då sviker modet.

Därför är det nödvändigt att Jesus plockar bort vår tilltro till oss själva och låter oss få se precis hur svaga vi är. Och det är inte behagligt. Det är hemskt att uppleva sig helt svag och utblottad. Tänk på att lärjungarna, som hela natten kämpade och rodde, de var på sin mammas gata egentligen! De var ju vana fiskare och de kände sjön. Det borde inte ha räckt så länge att ro över sjön. Men Jesus måste ta ifrån dem deras kraft, för deras hjärtan var hårda.

De måste lära sig att fästa sin blick på Jesus. Det måste särskilt Petrus, som var så kavat. Det behövdes ännu flera gånger. Han måste gå igenom den fruktansvärda krisen för sin tro, när han tre gånger förnekade sin Herre och Mästare. Han måste fräntas det sista av sin egen tillit till sig själv.

Men sedan fick han också ett stort uppdrag: att bli en herde för Jesu får. Också vi är kallade att förvalta uppdraget att vara hans lärjungar och vittnen. Därför, när du drabbas av motgångar och prövningar, ska du veta att det är för ditt hjärtas hårdhets skull och för att du ska lära dig att hämta all kraft från Herren, och inte lita på dig själv. När du har lärt dig att se på Jesus vill du sedan vara nära honom och ha hans ord med dig, hur än världen hånar och gycklar. Så håll då ut i att se på Jesus, och ta vara på hans Ord!

Bön (Lina Sandell, SH 406):

Herre, om stundom med hjälpen du dröjer,
må jag i otro ej tvivla på den!
Hjälp att jag helt för din vilja mig böjer,
också i djupet förbidar dig än!
Lär mig att vila vid löftena klara
som i ditt ord du har gett även mig!
Må du mig alltid på vägen bevara,
att jag ej någonsin villas från dig!

Amen.